

42nd Street 42η Οδός

Battle of Crete Anzac Memorial
Μάχη της Κρήτης - Μνημείο Anzac

Official Dedication 19 May 2016
Επίσημα Εγκαίνια 19 Μαΐου 2016

Commemorative Brochure
Αναμνηστικό Φυλλάδιο

100
YEARS OF
ANZAC

THE SPIRIT
LIVES
2014 - 2018

75
Battle of Crete
75th Anniversary
Μάχη της Κρήτης
75η Επέτειος

42nd Street/Odos Tsikalarion in 1945. Η 42η Οδός/Οδός Τσικαλαριών το 1945.

Photo/Φωτό: National Library of New Zealand

Cover montage: Odos Tsikalarion/42nd Street looking south - Anzac and British soldiers at the port of Souda, April 1941.

Μοντάζ εξωφύλλου. Η Οδός Τσικαλαριών/42η Οδός κοιτώντας νότια – Anzac και Βρετανοί στρατιώτες στο λιμάνι της Σούδας, Απρίλιος 1941.

Το 1941 η Οδός Τσικαλαριών ήταν γνωστή στους στρατιώτες της Βρετανικής Κοινοπολιτείας ως 42η Οδός. Κατά μήκος αυτού του δρόμου, τις πρώτες πρωινές ώρες της 27ης Μαΐου 1941, εκατοντάδες Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιώτες (Anzac) πήραν αμυντικές θέσεις στραμμένοι δυτικά.

Έπειτα από επτά ημέρες μάχης, οι Σύμμαχοι στη δυτική Κρήτη βρίσκονταν σε οπισθοχώρηση. Στις 11 π.μ. εκείνο το πρωί, η εμπροσθοφυλακή ενός Συντάγματος Γερμανών Ορεινών Καταδρομέων πλησίασε τη 42η Οδό, προελαύνοντας προς τον κόλπο της Σούδας.

Καθώς οι Γερμανοί άνοιξαν πυρ, οι Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιώτες επιτέθηκαν με εφ' όπλου λόγχη. Ακολούθησε άγρια μάχη εκ του συστάδην και οι Γερμανοί τράπηκαν σε φυγή, συντετριμμένοι από τη θηριωδία της επίθεσης η οποία συνεχίστηκε μέσα στους ελαιώνες σε απόσταση άνω του ενός χιλιομέτρου.

Η επίθεση καθυστέρησε τη γερμανική προέλαση, παρέχοντας ώρες ζωτικής σημασίας σε χιλιάδες Συμμάχους στρατιώτες ώστε να αρχίσουν να διασχίζουν τα Λευκά Όρη προς το σημείο εκκένωσης στη Χώρα Σφακίων.

Αυτό το μνημείο αφιερώνεται στη μνήμη των Anzac στη 42η Οδό και σε όλους όσους πολέμησαν και έπεσαν εδώ.

In 1941, Odos Tsikalarion (Tsikalarion Street) was known to British Commonwealth troops as 42nd Street. It was along this road in the early hours of May 27, 1941, that hundreds of Australian and New Zealand (Anzac) soldiers took up defensive positions facing west.

After seven days of fighting the Allies in western Crete were in retreat. At 11am that morning, leading elements of a regiment of German mountain troops approached 42nd Street, advancing towards Souda Bay.

As the Germans fired into the Anzac line, the Australian and New Zealand soldiers charged with bayonets fixed. Brutal close-quarter fighting ensued and the Germans fled, overwhelmed by the ferocity of the attack, which continued through the olive groves for more than a kilometre.

The charge delayed the German advance, providing vital hours for thousands of Allied troops to begin crossing the White Mountains to the evacuation point at Chora Sfakion.

This memorial is dedicated to the memory of the Anzacs at 42nd Street and to all those who fought and fell here.

42nd Street 42η Οδός

"In a beaten army they were unbeaten men."

«Σ' έναν ηττημένο στρατό ήταν αήττητοι άνδρες.»

Chania - Souda sector - 27 May, 1941

On 20 May, 1941, almost 10,000 German airborne troops landed on Crete. By the night of the 21st, despite determined resistance, the Germans had taken control of Maleme airfield, allowing large numbers of reinforcements to be flown in and to begin pushing Allied forces back towards Chania.

For the next 10 days, the Anzacs, along with British and Greek army units, the Cretan police and civilians, struggled heroically to defend the island.

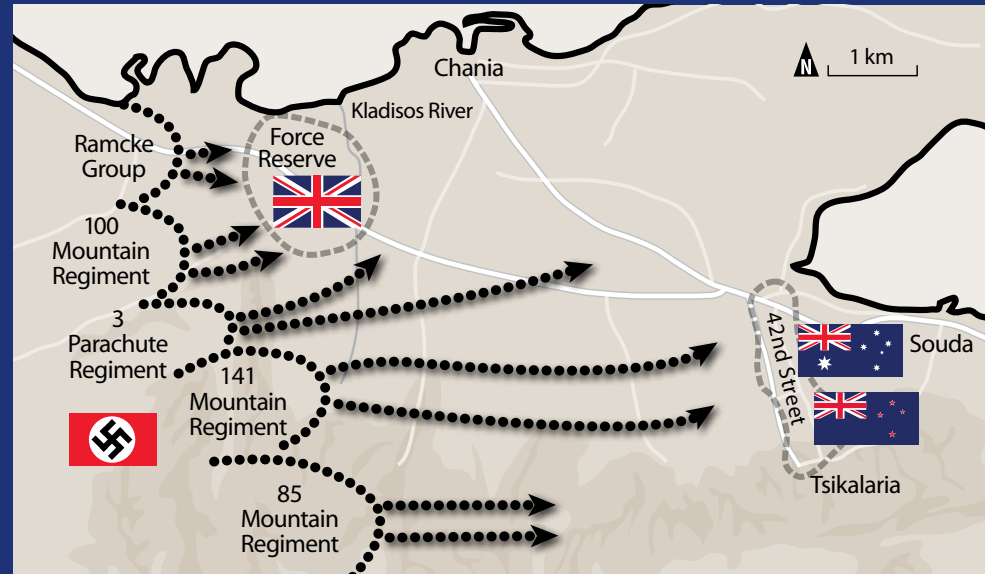
By 23 May, the Allies in western Crete had been forced into a series of blocking actions as the Germans advanced east. After the fall of Galatas, despite a courageous counter-attack by New Zealand units on 25 May, late on 26 May, Anzac forces were ordered to withdraw to 42nd Street.

Τομέας Χανίων - Σούδας - 27 Μαΐου 1941

Στις 20 Μαΐου, 1941, σχεδόν 10.000 Γερμανοί αλεξιπτωτιστές ερρίφθησαν στην Κρήτη. Ως το βράδυ της 21ης Μαΐου και παρά την ηρωική αντίσταση, οι Γερμανοί ήλεγχαν το αεροδρόμιο του Μάλεμε. Αυτό τους επέτρεψε τη μεταφορά από αέρος μεγάλου αριθμού ενισχύσεων, οι οποίες άρχισαν να απωθούν τις συμμαχικές δυνάμεις προς τα Χανιά.

Για τις επόμενες 10 ημέρες, οι Anzac, μαζί με βρετανικές κι ελληνικές στρατιωτικές μονάδες, την Χωροφυλακή και απλούς πολίτες, αγωνίστηκαν γενναία για να υπερασπιστούν το νησί.

Ως τις 23 Μαΐου, οι Σύμμαχοι στη δυτική Κρήτη υποχρεώθηκαν να προβούν σε ανακαιτίσεις, καθώς οι Γερμανοί προήλυναν ανατολικά. Μετά την πτώση του Γαλατά, παρά την ηρωική αντεπίθεση νεοζηλανδικών μονάδων στις 25 Μαΐου, αργά το βράδυ της 26ης Μαΐου οι δυνάμεις των Anzac έλαβαν διαταγή να οπισθοχωρήσουν μέχρι τη 42η Οδό.

27 May: the German advance overruns Force Reserve (1 Welch Regiment, Northumberland Hussars and Rangers) as 141 Mountain Regiment pushes towards 42nd Street.

27 Μαΐου: Η γερμανική προέλαση υπερφαλαγγίζει την Εφεδρική Δύναμη (Ταξιαρχία 1 Welch, Northumberland Hussars και Rangers) καθώς το 141 Ορεινό Σύνταγμα προχωρά προς τη 42η Οδό.

On 27 May, as the Anzacs held up the German advance at 42nd Street, six kilometres away resistance by British troops (Force Reserve) cut off near the Kladisos River, west of Chania, slowed the enemy's progress. Isolated and virtually surrounded, the casualties of 1 Welch Regiment were grievous; 115 men lost their lives.

Despite this sacrifice, the Germans entered Chania later that day. That afternoon, General Bernard Freyberg, commander of Allied forces in Crete, received orders to begin the withdrawal to the south coast for evacuation. The units that had fought at 42nd Street withdrew east overnight to Megala Chorafia and Stilos, and with British commandos formed the rearguard to the Allied retreat.

Στις 27 Μαΐου, καθώς οι Anzac εμπόδιζαν την γερμανική προέλαση στη 42η Οδό, έξι χιλιόμετρα πιο πέρα η αντίσταση Βρετανικών στρατευμάτων κοντά στον Κλαδισό ποταμό, δυτικά των Χανίων, ανέκοψε την προέλαση του εχθρού. Απομονωμένοι και σχεδόν περικυκλωμένοι, οι στρατιώτες του 1ου Συντάγματος Welch υπέστησαν οδυνηρές απώλειες με 115 νεκρούς. Παρά τη θυσία αυτή, οι Γερμανοί εισήλθαν στα Χανιά αργότερα την ίδια μέρα. Εκείνο το απόγευμα, ο στρατηγός Bernard Freyberg, διοικητής των συμμαχικών δυνάμεων στην Κρήτη, έλαβε εντολή να ξεκινήσει την οπισθοχώρηση προς τη νότια ακτή για εκκένωση. Οι μονάδες που πολέμησαν στη 42η Οδό αποσύρθηκαν ανατολικά, στα Μεγάλα Χωράφια και τον Στύλο, κατά τη διάρκεια της νύχτας και μαζί με Βρετανούς κομάντος σχημάτισαν οπισθοφυλακή για την απόσυρση των Συμμάχων.

2/7 Battalion History

"The new line to which they marched, a defensive position at the head of Suda Bay, was called 42nd Street... It was a straight narrow earth road stretching between the olive groves. From here it was possible to see the jetty at Suda Bay, where stores were still being unloaded... Hurriedly, they took up a position occupying about 400 metres square in an olive grove. It was dawn.

On the morning of the 27th, the Germans were on the attack - bombing the battalion's positions and raking them with machine-gun fire....[Force Reserve] was retiring in tatters... British prisoners were driven before the Germans in their first attack on the 2/7th that morning. At about 1100 hours the Australians spotted a raiding party of about 400 Germans advancing. The 2/7th had two companies forward - D to the left and C to the right... [Col. Walker] sent the order forward to both C and D companies to attack, but to allow the Germans to come close up before striking.

"When this order went out it seemed to lift the tension that had been hanging over us for the past few days. The time had come when we were going to show Jerry a few tricks..." observed Col. Walker's batman, Private Passey...

"After covering about 200 yards we went to ground and opened fire at the enemy who were then very close. Major Miller called for mortars who fired about six bombs, and the enemy started to run."

One soldier, Mick Baxter, a submachine gunner, stood up with his tommy gun and said 'Jesus...I can't see anything from here. Then he walked straight into concentrated German machine-gun fire. He started to trot, then to run hard, firing from the hip as he went...

In a beaten army they were unbeaten men. From them exploded this swift, defiant action of white hot ferocity..."

The Fiery Phoenix: the story of the 2/7 Australian Infantry Battalion. W.P. Bolger, J.G. Littlewood. 1975

Account by Private Reg Saunders, C Company, 2/7 Battalion

"They came over a rise 50 metres in front. I saw a German soldier stand up in clear view... He was my first sure kill... I can remember feeling a moment that it was just like shooting a kangaroo... just as remote. When I got there I was terribly sorry about it. I

looked at him and he was a blond, blue-eyed bloke... his eyes were still open, blood was running out of him, out of his mouth. It was an awful experience... I rolled him over to have a look at him and I thought, 'Jesus, you're about the same age as me.' I wished I could say, 'Come on old fellow, get up and let's get on with the bloody game,' you know... thinking football.

"After that many Huns appeared, and for them and us it was pretty confused....It was crazy, crazy, the most thrilling few minutes of my life....When we got there they were real men excited like us and some of them terribly frightened."

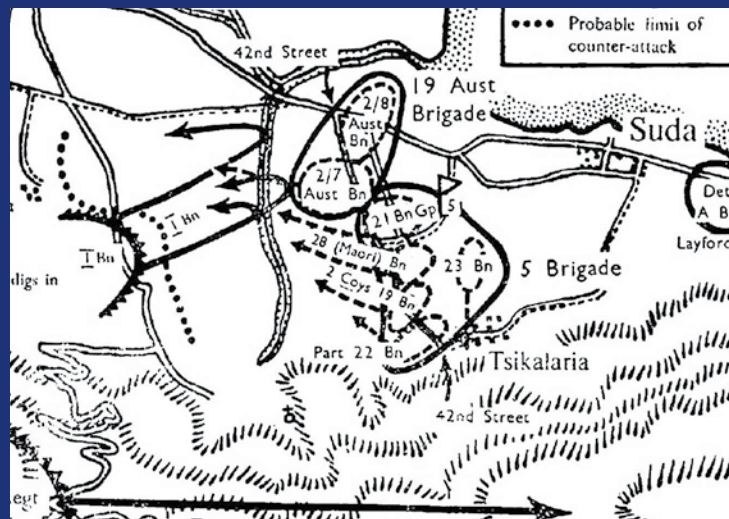
"Yarns were being swapped, washing was being done and bodies were being washed when, without any warning whatsoever, the enemy opened up with spandau fire from about three hundred yards."

Lt. K.C. Cockerill, 19 Battalion, D.M. Davin, Crete, 1953.

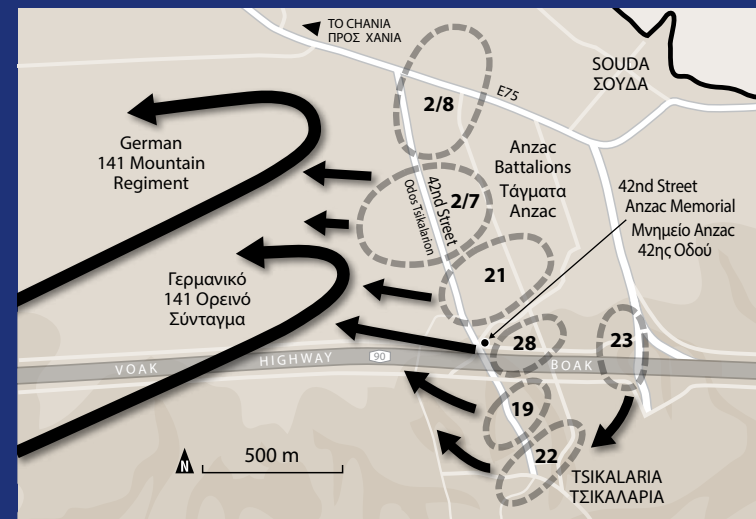
NZ 21 Battalion History

"The forward companies of 21 Battalion had scarcely lined the sunken road when they heard yells that could only come from Maori throats. It was a blood-stirring haka.

The Australians produced a scream even more spine-chilling than the Maori efforts and the sight of the Maori battalion charging with vocal accompaniment sent the whole line surging forward. The appearance of a line of yelling Maoris

Map showing the charge at 42nd Street according to the *Official History of New Zealand in the Second World War*. 1953. Λεπτομέρεια χάρτη όπου φαίνεται η έφοδος στη 42η Οδό σύμφωνα με το *Official History of New Zealand in the Second World War*. 1953.

The Anzac positions, 11am, 27 May, 1941 overlaid with the VOA highway (built in the 1970s). Οι θέσεις των Anzac στις 11 π.μ., 27 Μαΐου 1941, σε συνάρτηση με τον βόρειο οδικό άξονα Κρήτης (δεκαετία 1970).

"In a beaten army they were unbeaten men. From them exploded this swift, defiant action of white hot ferocity..."

sent [the enemy] to ground and they opened heavy defensive fire... A few Greek soldiers added their Hellenic yells to the blood-curdling din."

21 Battalion. *The Official History of New Zealand in the Second World War 1939-1945*. J.F Cody. 1953

"...21 Battalion Group held the right flank, linking up with 2/7 Battalion. The order of units thence southwards was 28 Battalion, 19 Battalion, and part of 22 Battalion. Such an account, however, gives too schematic a picture. Units had become mixed up during the night march and the attempt to sort them out was not complete by the time the need for action came." [D.M.Davin]

Account by Lt-Col. George Dittmer, 28 (Maori) Battalion

"After heavy enemy mortar fire also MMG fire the enemy was seen in undergrowth just the other side of 42nd Street. The 28th and at least some other units opened fire, then the front companies

of 28 Bn under shouted orders of the company commanders leapt up and dashed across the road and commenced to mix things. Very soon afterwards the 2/7 Australian, and about the same time the 21st, moved forward."

New Zealand War Histories. 1950

Australia in the war of 1939-1945

"Possibly before the Australian charge began, the Maoris, and also the 21st on their right and the 19th on their left, had begun a similar charge. The New Zealanders charged some 600 yards, until few Germans were visible except some making off at high speed. The Maoris estimated the dead on their front at more than 80. The Australians estimated that about 200 Germans were killed; they took three prisoners."

Greece, Crete and Syria. Long, G. 1953

Units at 42nd Street, 27 May, 1941

2/8 Battalion	6th Australian Division. AIF*
2/7 Battalion	6th Australian Division. AIF
21 Battalion	2nd New Zealand Division
28 (Maori) Battalion	2nd New Zealand Division
19 Battalion	2nd New Zealand Division
22 Battalion	2nd New Zealand Division
23 Battalion	2nd New Zealand Division

German Forces

1 Battalion, 141 Mountain Regiment (Gebirgsjäger)

*AIF: Australian Imperial Force
Αυστραλιανή Αυτοκρατορική Δύναμη

Anzac and British troops disembark at the port of Souda, April 1941.
Ανζακ και Βρετανοί στρατιώτες αποβιβάζονται στο λιμάνι της Σούδας, Απρίλιος 1941.
Φωτό/Photo: National Library of New Zealand. DA-01611-F

Estimates vary regarding the number of casualties suffered during the battle at 42nd Street.

Australian casualties included 10 killed and 28 wounded from 2/7 Battalion, and one killed and 13 wounded from 2/8 Battalion. New Zealand casualties included 21 killed or wounded as reported by 21 Battalion, with 28 (Maori) Battalion losing five killed and nine wounded. According to German military records, 121 soldiers of 1 Battalion, 141 Mountain Regiment were killed, though the Anzac battalions estimated the figure was higher.

Two of the Fallen

Δύο εκ των Πεσόντων

Corporal Charles Russell Barker, 2/7 Battalion AIF of Warrnambool, Victoria. Australia. Age 22. Corporal Barker is buried in Suda Bay War Cemetery, Section 5, Row C, Plot 5.

Δεκανέας Charles Russell Barker, 2/7 Τάγμα, από το

Warrnambool, Victoria, Αυστραλία. Ετών 22.

Ο δεκανέας Barker είναι θαμμένος στο Συμμαχικό Νεκροταφείο Σούδας, Τμήμα 5, Σειρά C, Τάφος 5.

Private Tokarangi Poa, C Company 28 (Maori) Battalion of Hicks Bay, East Cape, New Zealand. Private Tokarangi Poa is buried in Suda Bay War Cemetery, Section 6, Row A, Plot 11.

Δεκανέας Tokarangi Poa, Γ' Λόχος, 28 Τάγμα (Μαορί),

από το Hicks Bay, East Cape, Νέα Ζηλανδία. Ο δεκανέας Poa είναι θαμμένος στο Συμμαχικό Νεκροταφείο Σούδας, Τμήμα 6, Σειρά A, Τάφος 11.

During the Battle of Crete about 12,000 British Commonwealth troops were taken prisoner and 1751 killed, including 274 Australians and 671 New Zealanders.

197 Australians and 448 New Zealanders are buried at Suda Bay War Cemetery, beside 842 British graves. They rest two kilometres from the harbour where most disembarked in April 1941. 197 Αυστραλοί και 448 Νεοζηλανδοί κείτονται στο Συμμαχικό Νεκροταφείο Σούδας, δίπλα σε 842 τάφους Βρετανών. Αναπαύονται δύο χιλιόμετρα από το λιμάνι όπου αποβιβάστηκαν οι περισσότεροι τον Απρίλιο του 1941.

Οι εκτιμήσεις ποικίλλουν όσον αφορά τον αριθμό των απωλειών της μάχης. Οι Αυστραλιανές απώλειες ήταν 10 νεκροί και 28 τραυματίες από το 2/7 Τάγμα και ένας νεκρός και 13 τραυματίες από το 2/8 Τάγμα. Οι απώλειες των Νεοζηλανδών ανέρχονταν σε 21 νεκρούς και τραυματίες από το 21 Τάγμα, ενώ το 28 Τάγμα (Μαορί) έχασε πέντε νεκρούς και εννέα τραυματίες. Σύμφωνα με γερμανικές στρατιωτικές πηγές, 121 στρατιώτες του 141 Ορεινού Συντάγματος έχασαν τη ζωή τους, ωστόσο τα τάγματα Anzac υπολόγιζαν ότι ο αριθμός ήταν μεγαλύτερος.

Κατά τη διάρκεια της Μάχης της Κρήτης, περίπου 12.000 στρατιώτες της Βρετανικής Κοινοπολιτείας αιχμαλωτίστηκαν και 1.751 σκοτώθηκαν, συμπεριλαμβανομένων 274 Αυστραλών και 671 Νεοζηλανδών.

Original graves of 1 Battalion, 141 Mountain Regiment (Gebirgsjäger) troops near 42nd Street. Photo: Dimitris Skartsilakis Collection

Αρχικοί τάφοι στρατιωτών του 1 Τάγματος, 141 Ορεινό Σύνταγμα (Gebirgsjäger), κοντά στη 42η Οδό. Φωτό: Συλλογή Δημήτρη Σκαρτσιλάκη

Sign erected by the 42nd Field Company, Royal Engineers.
Πινακίδα που ανήρτησε το 42 Βασιλικό Τάγμα Μηχανικού.
Photo/Φωτό: AWM P03731.001

42nd Street - The Name

42nd Street was given its nickname by the 42nd Field Company, Royal Engineers, a British unit deployed here in November 1940 to improve the road as part of defensive preparations. In order to accommodate army vehicles, the engineers (who camped beside what was a dirt track) graded the surface and piled the surplus material on both sides of the street. From then on it was referred to as a "sunken road".

With the Souda dockyard vulnerable to air attack, the area east of 42nd Street to the dockyard became a major supply area. A rail track was built from the dockyard to the various depots containing supplies of food, ammunition, fuel and equipment. Also the title of the popular pre-war Hollywood film musical *42nd Street*, the name passed quickly into common use and was included on British military maps.

Australian war correspondent Damien Parer (left) and fellow reporter Ron Williams at 42nd Street in April 1941. The road was referred to as a "refreshment camp" by Allied units.
Photo/Φωτό: AWM P03004.001

Ο Αυστραλός πολεμικός ανταποκριτής Damien Parer (αριστερά) και ο συνάδελφός του Ron Williams κάνουν διάλειμμα για τσάι στη 42η Οδό τον Απρίλιο του 1941. Οι συμμαχικές μονάδες αναφέρονταν στη 42η Οδό ως «στρατόπεδο αναψυχής».

42η Οδός - Ονομασία

Η 42η Οδός πήρε το όνομά της από το 42 Βασιλικό Τάγμα Μηχανικού, μια βρετανική μονάδα που αναπτύχθηκε εδώ τον Νοέμβριο του 1940 προκειμένου να αναβαθμίσει τον δρόμο ως μέρος των αμυντικών προετοιμασιών. Για να διευκολύνουν τα στρατιωτικά οχήματα, οι στρατιώτες του Μηχανικού εξομάλυναν την επιφάνεια του χωματόδρομου και στοίβαξαν τα μπάζα από τις δύο πλευρές του δρόμου. Έκτοτε τον αποκαλούσαν «βυθισμένο δρόμο».

Δεδομένου ότι το λιμάνι της Σούδας ήταν ευάλωτο σε αεροπορικές επιδρομές, η περιοχή ανατολικά της 42ης Οδού ως τη Σούδα έγινε κεντρική αποθήκη τροφοδοσίας. Κατασκευάστηκε σιδηροδρομική γραμμή από το λιμάνι ως τις επιμέρους αποθήκες τροφίμων, πολεμοφοδίων, καυσίμων και εξοπλισμού. Καθώς «42η Οδός» υπήρξε και ο τίτλος δημοφιλούς προπολεμικής χολιγουντιανής ταινίας μιούζικαλ, το όνομα 42η Οδός έχαιρε ευρείας χρήσης κι έφτασε να αναγράφεται σε βρετανικούς στρατιωτικούς χάρτες.

42nd Street/Odos Tsikalarion, 1945. Η 42η Οδός/Οδός Τσικαλαριών, 1945. Photo/Φωτό: National Library of New Zealand

The road to Chora Sfakion Η διαδρομή προς Χώρα Σφακίων

Allied withdrawal route 28 May - 1 June, 1941.
Διαδρομή συμμαχικής υποχώρησης
28 Μαΐου - 1 Ιουνίου 1941.

Evacuation

Between 28 May and 1 June, thousands of Allied troops crossed the White Mountains to Chora Sfakion. At Heraklion about 4000 men were evacuated on the night of May 28/29. Australian forces who had fought the Germans to a stalemate at Rethymno surrendered on May 29.

Although at least 12,000 men were evacuated from Chora Sfakion by the Royal Navy, more than 5000 were left behind. Most became prisoners of war. Hundreds took to the mountains and were sheltered by Cretan civilians who faced execution by the Germans for harbouring them. Those on the run were either captured or evacuated, months, and in some cases, years later.

Surrender

The surrender of Allied forces on Crete was given by Colonel Theo Walker, commander of 2/7 Battalion to an Austrian officer of the 100th Mountain Regiment at Komitades, near Chora Sfakion, on 1 June, 1941.

Εκκένωση

Μεταξύ της 28ης Μαΐου και της 1ης Ιουνίου, χιλιάδες συμμαχικά στρατεύματα πέρασαν τα Λευκά Όρη προς τη Χώρα Σφακίων. Στο Ηράκλειο, περίπου 4.000 άντρες εκκενώθηκαν το βράδυ της 28ης/29ης Μαΐου. Οι αυστραλιανές δυνάμεις που ανέκοψαν τη γερμανική προέλαση στο Ρέθυμνο παραδόθηκαν στις 29 Μαΐου. Παρότι τουλάχιστον 12.000 άνδρες εκκενώθηκαν από τη Χώρα Σφακίων από το Βασιλικό Ναυτικό, περισσότεροι από 5.000 έμειναν πίσω. Οι περισσότεροι έγιναν αιχμάλωτοι πολέμου. Εκατοντάδες πήραν τα βουνά και βρήκαν καταφύγιο σε σπίτια απλών Κρητών πολιτών, παρόλο που οι τελευταίοι κινδύνευαν να εκτελεστούν από τους Γερμανούς για υπόθαλψη. Οι φυγάδες είτε πιάστηκαν είτε εκκενώθηκαν, μήνες ή και χρόνια αργότερα σε ορισμένες περιπτώσεις.

German military photographs of Chora Sfakion in June 1941. Photo/Φωτό: Bundesarchiv
Γερμανικές στρατιωτικές φωτογραφίες της Χώρας Σφακίων τον Ιούνιο του 1941.

Παράδοση

Η παράδοση των συμμαχικών δυνάμεων στην Κρήτη πραγματοποιήθηκε από τον Συνταγματάρχη Theo Walker, Διοικητή του 2/7 Τάγματος, σε Αυστριακό αξιωματικό του 100 Ορεινού Συντάγματος στους Κομιτάδες, κοντά στη Χώρα Σφακίων, την 1η Ιουνίου 1941.

"[Colonel] Walker followed the track up to the village of Komitades and found an Austrian officer of the 100th Mountain Regiment there. 'What are you doing here, Australia?' the Austrian said in English. 'One might ask what you are doing here, Austria?' Walker replied. 'We are all Germans,' he said."

Crete 1941. *The Battle and the Resistance*. Beevor, A. 1991

«[Ο συνταγματάρχης] Walker πήρε το μονοπάτι για τους Κομητάδες και βρήκε εκεί έναν Αυστριακό αξιωματικό του 100ού Ορεινού Συντάγματος. - Τι κάνεις εδώ, Αυστραλία; είπε ο Αυστριακός στα αγγλικά. - Το ίδιο θα μπορούσε να ρωτήσει κανείς και για σένα, Αυστρία, απάντησε ο Walker. - Είμαστε όλοι Γερμανοί, απάντησε αυτός.»

Κρήτη 1941. *Η Μάχη και η Αντίσταση*. Beevor, A. 1991

At Chora Sfakion, on the last night of the evacuation, Colonel Walker stepped off an evacuation barge at the last moment when he realised his men would be left behind. He and most of the 2/7 Battalion left on the beach were captured.

Στη Χώρα Σφακίων, την τελευταία νύχτα της εκκένωσης, ο συνταγματάρχης Walker ξανακατέβηκε από μια λέμβο εκκένωσης την τελευταία στιγμή όταν συνειδητοποίησε ότι οι άνδρες του θα έμειναν πίσω. Τόσο εκείνος όσο οι περισσότεροι από τους άνδρες του 2/7 Τάγματος που εγκαταλείφθηκαν στην παραλία αιχμαλωτίστηκαν.

Lt-Col.Theo Walker, Commanding Officer, 2/7 Battalion AIF.
Photo: Walker Family Collection
Αντισυνταγματάρχης Theo Walker, διοικητής του 2/7 Τάγματος. Φωτό: Συλλογή Οικογενείας Walker

The Anzacs in Greece

On April 12, 1941, as Australian and New Zealand forces, alongside British and Greek units, engaged the German Army in northern Greece, an army that had conquered or controlled most of Europe, General Thomas Blamey, commander of the Australian Imperial Force in the Mediterranean, issued an order announcing the formation of an Anzac Corps - invoking the spirit of the first Australian and New Zealand Army Corps that fought in the Gallipoli campaign of the First World War.

Outnumbered, with little air cover and fighting in inhospitable conditions, the Allies found themselves in retreat through Greece before their evacuation began on April 24. Over five nights more than 50,000 troops left the mainland, leaving behind 320 Australians dead and over 2000 prisoners of war. 291 New Zealanders were killed and over 1600 captured. About half those evacuated were shipped to Crete.

On the eve of the German invasion of Crete the Allied garrison on the island totalled approximately 40,000 troops: 6500 Australians, 7750 New Zealanders, 15,000 British, and 10,200 Greek.

New Zealand forces were assigned to defend the airfield at Maleme, the coast and low country between Maleme and Chania, and the hills around Galatas - a secondary barrier for Chania should Maleme fall. Australian forces were deployed around the airfield at Rethymno, where they formed the major part of its defence, and a contingent was sent to Heraklion. Other Australian units guarded the entrance to Souda Bay and Georgioupoli.

"What history has been made among these seas; what sagas of the human race have had their setting here. Thousands of years ago men have sailed these seas to go to war, and we sail them today for the same purpose."

April 1941. Australian troops at the Acropolis in Athens.
Απρίλιος 1941. Αυστραλοί στρατιώτες στην Ακρόπολη.
Photo/Φωτό: AWM 006795

Australian and British troops march through Kalamata prior to their evacuation from the Greek mainland, 26 April, 1941. Αυστραλοί και Βρετανοί στρατιώτες βαδίζουν συντεταγμένα μέσα από την Καλαμάτα πριν την εκκένωσή τους από την ηπειρωτική Ελλάδα, 26 Απριλίου 1941. Photo/Φωτό: AWM 069885

"They find themselves in a country that might be a piece of Australia towed across the world. The Greek spring with its white and piercing light, its floods of sun, its clean sharp water and, above all its exiled eucalypts, is closer to home than anything they have seen since they left Fremantle."

The War Despatches of Kenneth Slessor, official Australian correspondent, Athens, March 1941.

Οι Anzac στην Ελλάδα

Στις 12 Απριλίου 1941, καθώς οι αυστραλιανές και νεοζηλανδικές δυνάμεις στο πλευρό των βρετανικών και ελληνικών μονάδων πολεμούσαν τον γερμανικό στρατό στη βόρεια Ελλάδα -έναν στρατό που είχε κυριεύσει ή ήλεγχε το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης- ο στρατηγός Thomas Blamey, διοικητής της Αυστραλιανής Αυτοκρατορικής Δύναμης στη Μεσόγειο, εξέδωσε διαταγή εξαγγέλλοντας τον σχηματισμό του Σώματος Anzac, επικαλούμενος το πνεύμα του 1ου Αυστραλιανού και Νεοζηλανδικού Σώματος Στρατού το οποίο πολέμησε στην εκστρατεία της Καλλίπολης κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Βρισκόμενοι σε μειονεκτική θέση από αριθμητικής

πλευράς, με ελάχιστη αεροπορική κάλυψη και πολεμώντας σε αντίξοες συνθήκες, οι Σύμμαχοι βρέθηκαν να οπισθοχωρούν εντός της Ελλάδας πριν ξεκινήσει η εκκένωσή τους στις 24 Απριλίου. Σε διάστημα πέντε νυχτών, περισσότεροι από 50.000 στρατιώτες αποχώρησαν από την ηπειρωτική χώρα, αφήνοντας πίσω 320 Αυστραλούς νεκρούς και περισσότερους από 2.000 Αυστραλούς αιχμάλωτους πολέμου. 291 Νεοζηλανδοί σκοτώθηκαν και περισσότεροι από 1.600 αιχμαλωτίστηκαν. Περίπου οι μισοί από εκείνους που εκκενώθηκαν μεταφέρθηκαν στην Κρήτη.

"In March 1941, on his way to Greece from Egypt, Lieutenant John Learmonth, from western Victoria, looked out from the deck of a troopship as it sailed towards Piraeus. Like Byron before him, Learmonth sensed the enduring significance of this ancient landscape steeped in myth and legend:

'A number of pretty little islands have been visible on our starboard quarter since daylight this morning. I have forgotten what little ancient history I ever read; but I fancy Ulysses must have sailed in these seas. I wonder did the Sirens live on one of those little islands over there, now slumbering so peacefully in the warm laughing sea; and do those rocks hide the caves of Cyclops, the one-eyed giant? What history has been made among these seas; what sagas of the human race have had their setting here. Thousands of years ago men have sailed these seas to go to war, and we sail them today for the same purpose.' "

Learmonth Diary. A great risk in a good cause. DVA. 2001

Mentioned in despatches, John Learmonth was captured during the Battle of Crete and died by his own hand in a POW camp in Germany in 1944.

«Τον Μάρτιο του 1941, καθ' οδόν για την Ελλάδα από την Αίγυπτο, ο υπολοχαγός John Learmonth, από τη δυτική Victoria, αγνάντευε το πέλαγος από το κατάστρωμα ενός μεταγωγικού πλοίου καθώς έπλεε προς τον Πειραιά. Όπως και ο Βύρωνας, ο Learmonth αισθανόταν τη μακραίωνη σημασία αυτού του αρχαίου τοπίου, ποτισμένου στον μύθο και στον θρύλο:

Την παραμονή της γερμανικής απόβασης στην Κρήτη, η συμμαχική φρουρά στο νησί αποτελούνταν συνολικά από περίπου 40.000 στρατιώτες: 6.500 Αυστραλούς, 7.750 Νεοζηλανδούς, 15.000 Βρετανούς και 10.200 Έλληνες.

Οι νεοζηλανδικές δυνάμεις επιφορτίστηκαν την περιφρούρηση του αεροδρομίου του Μάλεμε, της ακτής και του κάμπου μεταξύ Μάλεμε και

Ίδια όμορφα νησάκια φαίνονται στη δεξιά μας πλώρη από τα χαράματα. Έχω ξεχάσει όση αρχαία ιστορία και να διάβασα' αλλά φαντάζομαι πως ο Οδυσσεάς πρέπει να αρμένισε στις θάλασσες αυτές. Αναρωτιέμαι μήπως οι Σειρήνες έμεναν σ' ένα από εκείνα τα νησάκια πέρα εκεί, που τώρα κοιμούνται τόσο ήσυχα στη ζεστή, χαμογελαστή θάλασσα' και άραγε αυτά τα βράχια να κρύβουν τις σπηλιές του Κύκλωπα, του μονόφθαλμου γίγαντα; Πόση ιστορία γράφτηκε σ' αυτές τις θάλασσες' τι έπη του ανθρωπίνου γένους διαδραματίστηκαν εδώ. Χιλιάδες χρόνια πριν, οι άνθρωποι διέσχιζαν αυτές τις θάλασσες πηγαίνοντας να πολεμήσουν, κι εμείς τις διασχίζουμε σήμερα για τον ίδιο σκοπό.»

Ημερολόγιο Learmonth. Μεγάλο ρίσκο για αγαθό σκοπό. DVA. 2001.

Ο John Learmonth, ο οποίος αναφέρθηκε τιμητικά σε αναφορές, πιάστηκε αιχμάλωτος στην Μάχη της Κρήτης και αυτοκτόνησε σε στρατόπεδο αιχμαλώτων πολέμου στη Γερμανία το 1944.

Lieutenant John Learmonth, 2/3rd Field Regiment AIF. Υπολοχαγός John Learmonth, 2/3 Σύνταγμα, Αυστραλιανή Αυτοκρατορική Δύναμη. Photo/Φωτό: AWM PO2466.096

Χανίων, και των λόφων γύρω από τον Γαλατά - μια δευτερεύουσα γραμμή άμυνας για τα Χανιά σε περίπτωση που θα έπεφτε το Μάλεμε.

Οι αυστραλιανές δυνάμεις αναπτύχθηκαν γύρω από το αεροδρόμιο Ρεθύμνου, όπου σχημάτισαν το μεγαλύτερο μέρος της άμυνάς του, ενώ ένα στρατιωτικό σώμα στάλθηκε στο Ηράκλειο. Άλλες αυστραλιανές μονάδες περιφρουρούσαν την πρόσβαση στον κόλπο της Σούδας και τη Γεωργιούπολη.

Ka mate, Ka mate, Ka ora, Ka ora
I may die, I may die, I may live, I may live
Μπορεί να πεθάνω, μπορεί να πεθάνω,
μπορεί να ζήσω, μπορεί να ζήσω

Soldiers of 28 (Maori) Battalion perform a haka for the King of Greece in Egypt, 25 June, 1941.
Στρατιώτες του 28 Τάγματος (Μαορί) εκτελούν χορό Χάκα για τον Βασιλιά της Ελλάδας στην Αίγυπτο,
25 Ιουνίου 1941. Φωτό/Photo: National Library of New Zealand

The haka at 42nd Street

Just before the charge at 42nd Street began, one soldier, Private Hemi Hemara Aupouri of C Company 28 (Maori) Battalion, on his own initiative, rose from his position on the western edge of the road. Wielding a bren gun magazine in one hand - like a ceremonial stone patu (club) of his ancestral forefathers - he began to perform the haka *Ka mate*.

Aupouri survived the charge but died of wounds after fighting in the first battle of Alamein in August 1942.

Private Hemi Hemara Aupouri

Το Χάκα στη 42η Οδό

Λίγο πριν ξεκινήσει η επίθεση στη 42η Οδό, ένας στρατιώτης, ο Hemi Hemara Αιπούρι του Γ' Λόχου του 28 Τάγματος (Μαορί), με δική του πρωτοβουλία σηκώθηκε από τη θέση του στη δυτική άκρη του δρόμου. Κραδαίνοντας έναν γεμιστήρα οπλοπολυβόλου Μπρεν -όπως θα έκανε ένας Μαορί πολεμιστής με το τελετουργικό λίθινο ρόπαλο «πατού» των προγόνων του- άρχισε να χορεύει το Χάκα «Ka mate».

Ο Αιπούρι επέζησε της επίθεσης, ωστόσο πέθανε από τραύματα που υπέστη στην πρώτη μάχη του Ελ Αλαμείν, τον Σεπτέμβριο του 1942.

As a tribute to their forefathers, descendants of 28 (Māori) Battalion soldiers perform the haka *Ka mate* in an olive grove west of 42nd Street/Odos Tsikalariou in May 2014. Απόγονοι στρατιωτών του 28 Τάγματος (Μαορί) Νέας Ζηλανδίας χορεύουν το Χάκα «Ka mate» στους ελαιώνες δυτικά της Οδού Τσικαλαριών/42ης Οδού τον Μάιο του 2014. Φωτό/Photo: Leanne Tamaki

An Australian and New Zealand soldier evacuated from Crete after disembarking in Alexandria, Egypt, 2 June, 1941.
Αυστραλός και Νεοζηλανδός στρατιώτης που εκκενώθηκαν από την Κρήτη κατά την αποβίβασή τους στην
Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, 2 Ιουνίου 1941. Photo/Φωτό: AWM 007742/28

"Anzac is not merely about loss. It is about courage, and endurance, and duty, and love of country, and mateship, and good humour and the survival of a sense of self-worth and decency in the face of dreadful odds."

«Το Anzac δεν σχετίζεται μόνο με την απώλεια. Σημαίνει και ανδρεία, και αντοχή, και χρέος, και αγάπη προς την πατρίδα, και συντροφικότητα, και καλή διάθεση και επιβίωση μιας αίσθησης αυτοσεβασμού και αξιοπρέπειας αντιμέτωποι με τρομερές προκλήσεις.»

Spirit of Anzac quote: Sir William Deane, Governor-General of Australia, Anzac Day, 25 April, 1999.

Το Πνεύμα του Anzac: Sir William Deane, Γενικός Κυβερνήτης της Αυστραλίας, Ημέρα Anzac, 25 Απριλίου 1999.

Proud to be associated with the creation of the 42nd Street Anzac Memorial

Australian Government
Department of Veterans' Affairs

Acknowledgements Ευχαριστίες

The Friends of 42nd Street Trust wishes to express its deep gratitude to the following organisations who supported the 42nd Street Memorial project financially:

Το Ίδρυμα Φίλων 42ης Οδού ευχαριστεί θερμότατα τους παρακάτω φορείς για την οικονομική υποστήριξη του έργου:

The Australian Government - Department of Veterans' Affairs, the Municipality of Chania, the Andriotakis family of Sydney, the Pancretan Association of Melbourne; the Greek Orthodox Community of Melbourne, the Cretan Association of Sydney and NSW, the Cretan Federation of Australia and New Zealand, the Cretan Association of Canberra, the Cretan Brotherhood of Melbourne, the Kytherian Association of Australia, the Nicholas Aroney Trust, the Hellenic Club of Canberra, the Australian Hellenic Council, the 2/2 Field Regiment Association, the New Zealand Battle of Crete Association - Southern Sub Branch, the 2/7th Battalion Association, Dimos Solicitors, Global Printing, Grecian Tours, Hacci, Kailis Seafoods, LV Furniture, Moka Foods, Nikpol, Philhellene Restaurant, Steptoe's Renovations, Taxicare Australia, J.Theodorakis Insurance, Vicon Electrics, VSFD Seafoods.

Special thanks to the Mayor of Chania - Anastasios Vamvoukas, Vice Mayor of Chania - Manolis Kemesidis, Vice Mayor of Chania - Varvara Perraki, the Regional Unit of Chania, the Australian Embassy, Athens, and the Nautical Museum of Crete. Sincere thanks to Costa Cotsilinis, NZ Honorary Consul-General to Greece, and project consultants Nicolas Fournarakis and Anaya Sarpaki.

42nd Street Memorial Project Co-ordinator: Michael Sweet
Memorial Design: Architect Engineer - Municipality of Chania, Aggelina Syrakouli
Historical consultants: Peter Ewer, Graham Power, Monty Soutar, Mark Wilson.
Translation: Theano Iliades, Rosemary Tzanaki
Memorial construction: Nikos Maronikolakis, Grigoris Nikolaou
Brochure editing and design: Michael Sweet
Map design: Bruce Godden

With special thanks to the following individuals who provided donations and/or assisted the project:

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται και στους παρακάτω ιδιώτες οι οποίοι έκαναν ατομικές δωρεές και/ή συνέτελεσαν στο έργο:

Australia/Αυστραλία

Nick Andriotakis
Linda Banks
Ross Bastiaan
Jenny Bloomfield
George Donikian
Peter Ewer
Richard Frankland
George Giaouris
Guy Gleeson
Michael Houdalakis
The Humes family
Theano Iliades
Nick Janes
George Katheklakis
Steve Kyrtis
Maria Lagoudakis
Les Manning
John Nikolakakis
Paul Nixon
John Pandazopoulos
Jim Papadimitriou
Bill Papastergiadis
George Poulos
Louise Radcliffe-Smith
John Rerakis
Peter Souleles
Peter Stanley
Robert Thomas
Tony Tsourdalakis
Roger Walker
George Xylouris

New Zealand/Νέα Ζηλανδία

Margaret Broughton
Ian Frazer
Deidre Hauschild
Colin and Pat Henderson
Ewen Henderson
John Irwin
Larissa Jackman
Jude Livingston
The Kusabs boys
Deirdre and Neil Nottle
Libby Mill
Ruby Mill
Bridget O'Loughlin
The Orr Family of Waitara
Greg Osborne
Graham Power
Trevor Matheson
Stuart Rattenbury
Monty Soutar
Pip Swaney
Leanne Temaki
Mark and Robyn Wilson
Members of the 28 (Maori) Battalion Pilgrimage 2014

Corporate Supporters/Εταιρικοί Χορηγοί

Aegean Airlines
Amari Villas
CAN International Shipping & Logistics (Piraeus)
Etihad Airways
Europrent (Chania)
Fed Square (Melbourne)
The Doma Hotel
Porto Veneziano Hotel
Symbius Urban Works
Tempo Holidays

Greece/Ελλάδα

Costas Alogakos
Haris Dafaranos
Harry Haritakis
Manolis Levedelis
Dimitris Lipsakis
Kyriakos Koutsoulis
Maria Kotsifaki
Costas Mamalakos
Grigoris Nikolaou
Roula Oikonomaki
Manolis Papadakis
Konstantine Papageorgiou
Manolis Petrakis
Vangelis Perakis
Dimitris Skartsilakis
Manolis Skoulakis
Nikos Spithogiannis
Rosemary Tzanaki

United Kingdom/Ηνωμένο Βασίλειο

Jacqui Laing
Richard Miller
Tim Saunders

The 42nd Street Commemorative Brochure was published by the Friends of 42nd Street Trust. © 2016. All rights reserved.

Το Αναμνηστικό Φυλλάδιο της 42ης Οδού εκδόθηκε από το Ίδρυμα Φίλων 42ης Οδού. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. © 2016

Τιμή μας να συνδεόμαστε με την δημιουργία του Μνημείου Anzac της 42ης Οδού

New Zealand
BATTLE OF CRETE
ASSOCIATION
Southern Sub Branch

THE SPIRIT
LIVES
2014 - 2018

Olive grove west of 42nd Street/Odos Tsikalarion.
Ελαιώνας δυτικά της 42ης Οδού/Οδού Τσικαλαριών.